

Samenvatting:

- Het kabinet heeft eind april een aantal goede stappen gepresenteerd voor klimaat en industrie.
- Daarmee is er echter nog geen gelijk speelveld voor de basisindustrie t.o.v. de buurlanden en er resteren vier grote knelpunten voor een sterke, weerbare en innovatieve Nederlandse industrie: *CO₂-heffing, hoge nettarieven, gebrek aan randvoorwaarden (stikstof, etc.) en weinig vraag naar nieuwe duurzame producten* (zie §1 hieronder voor meer details).
- In navolging van het *IBO nettarieven* is het cruciaal meerdere opties uit het IBO te benutten (amortisatie, wind op zee, etc.) om de netkosten te drukken. Uitbreiding van de IKC-lijst en een nieuwe variant van de VCR zijn daarbij noodzakelijk voor een echt gelijk speelveld voor de basisindustrie met onze buurlanden (zie §2 hieronder voor meer details).
- Het nieuwe Duitse industriebeleid verdient serieuze navolging in Nederland (zie §3 hieronder voor meer details).

1. De context

- Goede maatregelen voor het klimaat; Deltalinqs, de ondernemersorganisatie voor de bedrijven in de Rotterdamse haven, heeft positief gereageerd op het recente Klimaat- en industriepakket van het kabinet.¹ Zo wordt CO₂-opslag beter haalbaar (Aramis). Ook wordt waterstofproductie (weer) aantrekkelijker (bijv. door het terugbrengen van de correctiefactor naar 1, subsidies, etc.), verdwijnt de eerder geplande en ondoordachte *plastic-taks* en ook keert de IKC-regeling terug voor drie jaar. Dit zijn voor het klimaat én de vernieuwing van de (basis)industrie stuk voor stuk verstandige maatregelen waar de energietransitie, onze werknemers en onze concurrentiekracht profijt van hebben.
- Speelveld niet gelijk getrokken; Kijken we echter onder de streep dan is met dit maatregelenpakket het ongelijke speelveld voor de industrie t.o.v. onze buurlanden² (Dtsl., Bel., Fra.) helaas allerminst weggenomen, zoals de recente speelveldtoets³ in opdracht van het kabinet nog eens overduidelijk laat zien. Ook timmeren onze buurlanden -en met name de nieuwe Duitse regering- hard aan de weg met een vernieuwende industriepolitiek waardoor het concurrentienadeel eerder groter dan kleiner is geworden (zie §3).⁴
- Vier grote knelpunten resteren; Vier zaken zetten de (nieuwe) economie in Rotterdam blijvend op achterstand als we niet handelen:
 1. De nettarieven voor elektriciteit zijn recent enorm opgelopen en hiervoor zijn door het Kabinet, behalve herinvoering van de IKC, nog geen werkbare oplossingen gepresenteerd. Ter illustratie voor één van onze leden zijn deze tarieven van enkele miljoenen per jaar naar inmiddels 35 miljoen per jaar gegaan. Dit is onhoudbaar nu elektriciteit steeds belangrijker wordt voor reductie van CO₂-uitstoot en productie van groene waterstof, etc. Meer daarover hieronder in §2.
 2. De Nederlandse CO₂-heffing (incl. de recent aangekondigde aanpassingen) zet, zoals de nieuwe speelveldtoets van PWC onomstotelijk laat zien, Nederlandse industriebedrijven (die cruciaal zijn voor onze strategische autonomie) op enorme achterstand en ondergraaft juist toekomstige investeringen. Zeker omdat bedrijven nauwelijks mogelijkheden hebben om deze heffing te ontwijken (door stikstof, netcongestie, vertraging van infrastructuur zoals de Delta Rhine Corridor, latere opleving CO₂-infrastructuur, etc). Deltalinqs blijft dan ook van mening dat de heffing vooral een *sta-in-de-weg* is voor een succesvolle transitie. Ons inziens dient de heffing z.s.m. afgeschaft te worden.

¹ Zie: <https://www.deltalinqs.nl/nieuwsberichtend/2025/goede-stappen-kabinet-om-industrie-weer-vertrouwen-te-geven> en zie voor het Klimaatpakket zelf: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-klimaat-en-groene-groei/documenten/kamerstukken/2025/04/25/kamerbrief-pakket-voor-groene-groei-voor-een-weerbaar-energiesysteem-en-een-toekomstbestendige-industrie>

² In het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 is o.a. aangegeven dat deze kosten niet uit de pas mogen lopen met onze buurlanden

³ Zie: <https://open.overheid.nl/documenten/f24c5701-8eef-4133-b7ca-05a26e5fcb7b/file>

⁴ Zie: <https://www.tagesschau.de/inland/koalitionsvertrag2025-100.pdf>

3. *Stikstof, energie-infrastructuur, trage procedures en allerlei nationale koppen*; stikstof is op dit moment het grootste struikelblok voor de transitie in de Rotterdamse haven en voor miljarden⁵ aan projecten voor de nieuwe economie (productie van schone brandstoffen, nieuwe waterstofproductie, groene chemie, nieuwe steigers, nieuwe duurzame bedrijfspanden, etc.) zit hierdoor in onzekerheid. Veel projecten vallen stil of bedrijven wijken uit naar elders met hun investeringen. De haven geeft nauwelijks stikstofdepositie en heeft plannen voor verdere reductie, maar deze projecten verkeren door het huidige beleid in grote onzekerheid waardoor de transitie dreigt te stikken.
4. *Gebrek aan marktvraag*; veel bedrijven in de haven kunnen al zeer duurzame producten en halffabricaten maken (groene waterstof, duurzaam PVC, duurzame isolatie, etc.). Door het grote prijsverschil met 'reguliere' producten komt de markt echter niet op gang. Conform de aanbevelingen van de Clean Industrial Deal is het dan ook zaak Europese schone producten in de markt te brengen, zoals eerder succesvol is gebeurd door bijvoorbeeld het bijmengen van schone brandstoffen en door aanbestedingen met de overheid als *launching customer*. Deze koers wordt ook gesteund door Natuur en Milieu, enkele supermarktketens en de consumentenbond.
- *Goud in handen*; door op al dit soort punten maatregelen te nemen zetten we de industrie op een concurrentievoorsprong. Ook geven deze maatregelen de verduurzaming en de ontwikkeling van nieuwe initiatieven in Rotterdam (productie van e-saf, groene waterstof, batterijen, etc) extra wind in de zeilen. Mede door het succesvolle beleid rond het bijmengen van biobrandstoffen konden we hierdoor bijvoorbeeld de afgelopen jaren al uitgroeien tot één van de grootste biobrandstofknooppunten.
- *Basisindustrie in Rotterdam ook op lange termijn concurrerend*; vaak wordt gevraagd of de energie-intensieve basisindustrie in Nederland wel kan concurreren met bijvoorbeeld goedkope zonnestroom in Spanje of het Midden-Oosten. Ons beeld na gesprekken met leden en experts is echter dat de basisindustrie met o.a. de aanleg van (extra) wind op zee (onze eigen energiecentrale op de Noordzee), de aanleg van nieuwe infrastructuur (voor o.a. waterstof, elektra en CO₂), een sterke hubfunctie (met ook import van allerlei nieuwe energiedragers en een sterke opslaginfrastructuur) en onze unieke achterlandverbindingen ook op lange termijn zeer concurrerend is op alle fronten. Onze basisindustrie is daarnaast een noodzakelijke schakel voor de toekomstige circulaire economie. Ook moeten we voorkomen dat we voor allerlei strategische producten compleet afhankelijk worden van China en de VS, zeker als de huidige handelsoorlog en dreigingen intensiveren. Alleen al uit de Nederlandse basisindustrie komen tientallen producten⁶ die volgens Europa kritiek zijn voor bijvoorbeeld onze defensie en hightech en waar Nederland en Europa eigen baas over moeten blijven.

2. De nettarieven voor elektriciteit

- *Hoge nettarieven zijn slecht voor burgers, bedrijven én de transitie*; het recente IBO onderzoek⁷ laat goed zien hoe de kosten voor de nettarieven voor burgers en bedrijven enorm gaan oplopen tot 2040. Minder duidelijk werd echter dat de netkosten voor grootverbruikers in de industrie de afgelopen twee jaar al massief zijn opgelopen (zie het voorbeeld onder punt 1 hierboven) en dat dit nu al keihard knelt (zie bijlage 1 voor een indruk van de kostenverschillen met de buurlanden). Hier moet iets aan gebeuren voor zowel burgers als bedrijven, omdat anders het draagvlak voor de energietransitie wordt ondermijnd en bedrijven niet kunnen concurreren. Hier komt bij dat ook buurlanden (zie onder) inmiddels ook drastische stappen hebben aangekondigd voor verdere verlaging van dit soort kosten.
- *Aanpassing IKC-criteria en invoering van een nieuwe (subsidievariant) van de VCR*; Op weg naar Prinsjesdag -en in afwachting van verdergaande stappen- laat het kabinet de IKC-regeling terugkeren voor drie jaar.⁸ Dat is een goede zaak voor een eerlijker speelveld. Helaas kunnen maar heel weinig

⁵ Zie: <https://www.deltalinqs.nl/nieuwsberichtend/2025/voor-miljarden-aan-projecten-in-rotterdamse-haven-in-onzekerheid>

⁶ Zie ook dit recente PWC rapport over de basisindustrie met een schat aan informatie op dat vlak:

<https://content.prod.websites.vno-ncw.totalservices.io/app/uploads/sites/9/2025/02/18.02.21-VEMW-Sociaaleconomische-bijdrage-van-6-sectoren.pdf>

⁷ <https://open.overheid.nl/documenten/e914cc94-ffcd-42dd-9989-bf7c3fdd44f9/file>

⁸ Met deze IKC-regeling wordt voorkomen dat CO₂-emissies en werkgelegenheid weglekken met alle gevolgen van dien. De regeling is door de EU toegestaan en alle buurlanden gebruiken deze regeling om de industrie te compenseren voor de door elektriciteitsproducenten doorberekende CO₂-emissiekosten (indirecte kosten).

energie-intensieve bedrijven in de Rotterdamse haven van deze regeling gebruik maken, doordat hun sectoren niet onder de IKC-criteria vallen (raffinage, grote chemie, etc.). Hierdoor heeft slechts een enkeling in de haven profijt van de IKC en levert dit de meeste bedrijven geen verlichting in de praktijk. Dit vraagt ons inziens dan ook om een herijking van de lijst van bedrijven die in aanmerking komen voor de IKC, en wel door nationale belemmeringen bovenop de zogeheten ETS-richtsnoeren van de Europese Commissie te schrappen. In aanvulling hierop is het zaak dat er ook z.s.m. een nieuwe subsidievariant komt van de zogeheten *VCR-regeling*, met een subsidie voor grote gebruikers van stroom⁹. Zeker nu buurlanden -zoals Duitsland- gewoon nog de VCR-regeling hanteren is een dergelijke aanvulling op IKC onontbeerlijk voor een echt gelijk speelveld met buurlanden. Bijlage 1 laat goed zien dat het juist dit soort factoren (IKC + VCR) zijn die het grote verschil met buurlanden bepalen. Ook de Clean Industrial Deal roept lidstaten op de mogelijkheden die er al zijn te benutten. Juist als we dit soort mogelijkheden niet inzetten verdwijnt productie uit Nederland met als gevolg dat het veelal met meer CO₂-uitstoot elders plaatsvindt.

- Alle andere opties benutten om de kosten verder te drukken; In aanvulling op een aanpassing van de IKC en invoering van een nieuwe VCR-subsidievariant moeten ook meerdere van de andere opties uit het IBO volgens Deltalinqs worden benut om de kosten verder te drukken en elektrificatie aantrekkelijk te blijven maken op lange termijn. De *amortisatie-optie* en het *subsiëren van wind op zee* zijn hierbij kansrijke routes uit het IBO. Ook bij andere investeringen in de fysieke infrastructuur en waterwerken is het volstrekt gangbaar dat de overheid mede bijdraagt aan nieuwe publieke infrastructuur (zie MIRT-Mobiliteitsfonds en Deltafonds). Dit type investeringen betaalt zich terug en het is dan ook niet erg als hierdoor de staatsschuld (tijdelijk) oploopt. Bedrijven kunnen zelf bijdragen door -waar mogelijk- flexibel gebruik te maken van het net. Daarnaast is het ontlasten van het net via het Landelijk Actieprogramma Netcongestie én energiebesparing nodig. Op het gebied van energiebesparing hebben alle stakeholders nog onbenut potentieel: de industrie, de gebouwde omgeving en zeker ook de overheid zelf.
- Snelheid is nodig; Al zo'n twee jaar trekken allerlei bedrijven in Nederland aan de bel over de enorme stijging van de netwerktarieven. Vorig jaar is mede daarom het IBO aangekondigd. Inmiddels zijn we meer dan een jaar verder en zijn nog nauwelijks maatregelen genomen. Nu is het wachten op Prinsjesdag. Een stevig signaal op korte termijn is nodig voor burgers, (innovatieve) bedrijven (bijv. elektrolyzers en batterijopslag) en voor de basisindustrie. **Cruciaal is bovenal dat het uiteindelijke pakket dat er komt op Prinsjesdag in de praktijk zorgt voor een gelijk speelveld met de buurlanden.**
- Ook bij waterstof speelt de discussie over tarieven; Naast het IBO naar de kosten voor het elektriciteitsnetwerk spelen (hoge) netwerktarieven ook een rol bij de ontwikkeling van de waterstofmarkt. Hiervoor wijzen we graag op het heldere recente ACM advies¹⁰ dat duidelijk laat zien dat ook hier aanvullende maatregelen nodig zijn om de vicieuze cirkel te doorbreken en de ruimte die de EU ons geeft te benutten (zoals bijvoorbeeld door het spreiden van kosten in de tijd). Dit is ook hier essentieel aangezien elektriciteit nog altijd slechts zo'n 20% van onze energieverbruik is. Waar mogelijk moeten we dus naast de maatregelen in het IBO ook blijven kijken naar hoe we in de totale energiemix ook andere verduurzamingsopties (moleculen, CCS, import nieuwe schone energiedragers, etc.) maximaal en kosteneffectief inzetten voor de verduurzaming.

3. Investeer in een gerichte en vernieuwende industriepolitiek

- In navolging van het voorgaande wijzen we graag op de snelheid die de nieuwe Belgische/Vlaamse en met name de Duitse regering betracht in haar beleid. Zo wordt in Duitsland met investeringen van meer dan 500 miljard in nieuwe infrastructuur en het klimaat én met extra aandacht voor kennis en innovatie een enorme inhaalslag gemaakt die ook hier navolging verdient.

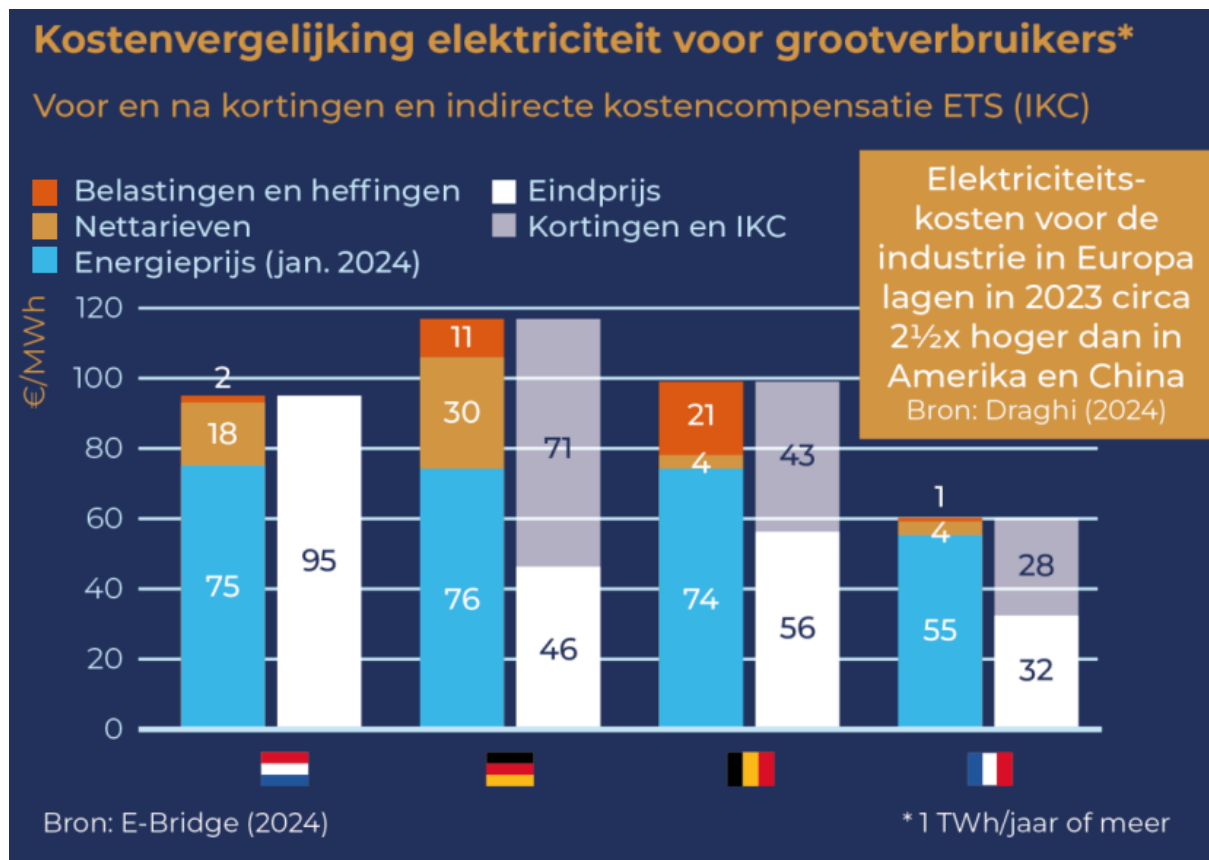
⁹ In het IBO staat dit als Beleidsoptie 5.6 type A 'Verlagen van de netwerktarieven "onder de streep" door een subsidie', die "licht gemodelleerd is op de voormalige volumecorrectieregeling" (bijlage 5, p. 131). Ook Europa biedt naar verwachting -nav de Clean industrial Deal- ruimte komt voor dergelijke instrumenten.

¹⁰ [ACM: aanvullende maatregelen nodig voor betaalbare nettarieven waterstoftransport | ACM.nl](#)

- De omvangrijke stappen in met name Duitsland zijn in veel bestuurskamers niet onopgemerkt gebleven met o.a. de verlaging van de elektriciteitsbelasting tot het Europese minimum en veel lagere netkosten. Elektrolyzers waren in Duitsland bovendien al 20 jaar vrijgesteld van nettarieven.
- De Duitse regering geeft met dit beleid blijk van serieuze industriepolitiek met een heel duidelijk signaal naar de internationale markten en naar nieuwe (duurzame) initiatieven. Zo wil de nieuwe regering van Duitsland o.a. de meest innovatieve locatie ter wereld maken voor o.a. chemicaliën, farmaceutica en biotechnologie. Samen met de deelstaten, de industrie en de vakbonden wordt hiertoe o.a. een 'Chemische Agenda 2045' opgesteld.
- Juist voor Nederland en de haven van Rotterdam bieden deze ontwikkeling (in samenhang met de uitwerking van de Clean Industrial Deal) uitstekende kansen, aangezien het Rotterdamse cluster al nauw verweven is met de Duitse chemische clusters en die in bijvoorbeeld Antwerpen, het Ruhrgebied, Zeeland en Zuid-Limburg (ARRRA cluster¹¹). Een nieuwe nationale investeringsbank, waarvoor recent is gepleit, kan bij dit alles zorgen dat de benodigde transitie-investeringen op markt-gedreven wijze rondkomen en succesvol zijn.
- Door ook in Nederland extra te investeren in lagere nettarieven, nieuwe infrastructuur, kennis/innovatie, de energietransitie en circulariteit scheppen we nieuwe kansen voor innovatieve en duurzame technologie, een sterker/weerbaarder Europa en Nederland en nieuwe belastinginkomsten en duurzame groei. Elektriciteit staat daarbij mede aan de basis van deze nieuwe economie. Dat betekent dat alles in het werk gesteld moet worden om te komen tot een goed functionerend en betaalbaar elektriciteitssysteem.

¹¹ ARRRA = Antwerpen-, Rotterdam-, Rijn-, Ruhrgebied.

Bijlage 1

NB Let op! bovenstaande grafische weergave is exclusief de recent aangekondigde herinvoering IKC in NL (helaas hebben hier dus weinig bedrijven in de haven iets aan. Zie het voorgaande) en is exclusief de verdere verlagingen van de nettarieven die Duitsland en België (gaan) doorvoeren.